

Warszawa, dnia 21 marca 2011 r.

**Protokół z posiedzenia Kaszubskiego Zespołu Parlamentarnego
z dnia 16 marca 2011 roku**

W posiedzeniu Kaszubskiego Zespołu Parlamentarnego, na które zaproszony został Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego – pan Bogdan Zdrojewski udział wzięli m.in. pan Łukasz Grzędzicki – Prezes Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego, pani Teresa Hoppe – Wiceprezes Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego, Prezes Polskiego Związku Genealogicznego – pan Jacek Młochowski oraz Wiceprezes Polskiego Związku Genealogicznego – pan Andrzej Nowik.

Prezes Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego pan Łukasz Grzędzicki przedstawił krótką informację na temat przedsięwzięć i projektów, realizowanych przez Zrzeszenie. Przedstawił Ewangelię, która została przetłumaczona z greki na język kaszubski przez Ojca prof. Adama Sikorę i w roku 2010 została wydana przez Zrzeszenie dzięki wsparciu

finansowemu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. Podkreślił, że dzięki uchwalonej w 2005 roku ustawie o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym (Dz. U. 2005 r. Nr 17, poz. 141) utworzył się nowy ład prawny w odniesieniu do społeczności kaszubskiej. W zakresie praw językowych Kaszubi i inne osoby posługujące się językiem regionalnym podlegają tej ustawie, a na zachowanie i rozwój języka kaszubskiego przyznawane są dotacje z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz pieniądze z programów operacyjnych innych ministerstw, m.in. Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej i Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Pieniądze te przyznawane są zarówno Zrzeszeniu jako największej organizacji kaszubskiej jak i podmiotom z nim związanym. Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie wraz z jego oddziałami otrzymało 4 granty w ramach podziału środków w 2011 roku. W związku z rozpoczynającym się wkrótce spisem powszechnym pod koniec marca rozpocznie się organizowana przez Zrzeszenie akcja informacyjna na temat deklarowania przez mieszkańców Pomorza przynależności do kaszubskiej wspólnoty etnicznej oraz posługiwania się językiem kaszubskim. Podkreślił, że jednym z największych problemów, z którym Zrzeszenie się boryka jest dofinansowanie ukazującego się od 48 lat czasopisma Pomerania. W 2011 roku wprowadzono dwujęzyczność czasopisma, niewystarczające środki na rok 2012 każą się jednak zastanowić nad przyszłością pisma.

Przewodniczący Kaszubskiego Zespołu Parlamentarnego – senator Kazimierz Kleina poprosił Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego – pana Bogdana Zdrojewskiego o przedstawienie poglądów ministerstwa, projektów i zadań, które mogłyby być realizowane w regionach, ze szczególnym uwzględnieniem problemów etnicznej grupy kaszubskiej. Minister Zdrojewski podkreślił, że dziedzictwo narodowe jest wspólnym obszarem odpowiedzialności, w którym mieszczą się wszystkie te kultury, które dla obecnych ziem polskich mają ogromne znaczenie. Wszystko to, co może zniknąć w kulturze musi być szczególnie chronione i wspomagane. Minister przedstawił zestawienie, pokazujące przedsięwzięcia uzyskujące wsparcie. W roku 2010 do najważniejszych przedsięwzięć otrzymujących wsparcie finansowe należały: koncert folklorystyczny podczas XII Zjazdu Kaszubów w Pucku, IX Dyktando Kaszubskie, remont dachu kościoła w Kartuzach, wydanie teczek wzorników haftu kaszubskiego szkoły puckiej i inne projekty dotyczące remontów obiektów zabytkowych i działania promujące kulturę kaszubską. Minister podkreślił, że w perspektywie lat 2011 i 2012 najlepiej byłoby, gdyby pewne inicjatywy były komasowane, kumulowane, bowiem dla ofert kompleksowych mieszczących się we wszystkich programach łatwiej jest pozyskiwać środki finansowe w 100%. Tego typu wnioski były w przeszłości wysoko oceniane, otrzymywały dobrą punktację i dzięki temu można było przyznać pełną wnioskowaną kwotę. Wnioski ocenione niżej otrzymujące mniej punktów, ale pozytywnie ocenione dostawały zazwyczaj 75% lub 50% dofinansowania. Problemy pojawiają się w przypadku czasopism. Większość czasopism ambitniejszych, adresowanych do wąskich grup odbiorców straciła różnego rodzaju sponsorów prywatnych. Zostały one podzielone na czasopisma o stałym patronacie, mające zapewnione coroczne dofinansowanie oraz czasopisma, które muszą każdego roku występować o dotacje, potwierdzając jednocześnie tym samym, że są na danym rynku cenne. Trzeba jednak pamiętać, że każde czasopismo ma szansę uzyskania środków finansowych tylko wtedy, jeżeli ma źródła finansowania częściowo poza budżetem, niekoniecznie wypracowanym przez siebie, (choćby zapewniony przez samorząd określonego szczebla), w wysokości minimum 15% - maksimum 50%. Im większy wkład własny, tym większa szansa na dofinansowanie. Ważne jest też, czy czasopismo posiada system dystrybucji, żeby było wiadomo do kogo czasopismo trafia – im częściej trafia do bibliotek, do osób starszych, do młodzieży, czyli do najważniejszych grup odbiorców, tym lepiej z punktu widzenia przyznawania dotacji. Rocznie do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego trafia około 5500 wniosków, które trzeba, ocenić, podpisać umowy na te wnioski, które są rozpatrzone pozytywnie i sprawdzić czy są właściwie

realizowane. Dlatego warto wnioski łączyć, gdyż łatwiej jest wtedy podpisywać takie umowy. Obecnie prowadzone są inwestycje na poziomie 600 mln zł rocznie, w tym 400 mln zł to środki pozyskane z Unii Europejskiej. Projekt dotyczący digitalizacji zasobów jest niezwykle interesujący i są na niego wygenerowane środki finansowe. Został zatwierdzony wieloletni program rządowy „Kultura +”, w ramach którego wykazać można dwa projekty - „Biblioteka + „ i „Digitalizacja”. Na najbliższe lata przeznaczono prawie 150 mln zł na projekty związane z digitalizacją zasobów istotnych z punktu widzenia kultury. Operatorem poszczególnych programów digitalizacji są 4 instytucje: Biblioteka Narodowa jeżeli chodzi o książkę, w przypadku dokumentów archiwalnych występujących w jednym egzemplarzu – Narodowe Archiwum Cyfrowe w Archiwach Państwowych, Narodowy Instytut Dziedzictwa w przypadku zabytków ruchomych i nieruchomych oraz w przypadku obrazów i dźwięków Narodowy Instytut Audiowizualny.

Prezes Polskiego Towarzystwa Genealogicznego, które m. in. zajmuje się digitalizacją zasobów, archiwów - głównie parafialnych dotyczących aktów stanu cywilnego, przedstawił krótką informację na temat projektu, który jest ważny z punktu widzenia dziedzictwa kulturowego Polski. Towarzystwo obecnie prowadzi dwa główne projekty – „Genetyka” i „Metryki”. W pierwszym z projektów indeksuje się akty metrykalne, akty stanu cywilnego z obszaru całego kraju, z obszarów, które w tej chwili są poza granicami i jest to obecnie największa tego typu baza w Polsce, licząca 4 800 000

rekordów i ponad 5 mln nazwisk. Projekt ten rozwija się bardzo dynamicznie. W przypadku projektu „Metryki” digitalizowane i indeksowane są akty stanu cywilnego, w tym metryki parafialne. Na serwerze umieszczane są fotografie metryk i jednocześnie indeksowane są nazwiska występujących w nich osób. Powstaje więc zarówno baza danych jak i baza obrazów. Wszystko to odbywa się na podstawie umów z archiwami – archiwum diecezjalnym w Warszawie, z Archiwum Państwowym i innymi. Największym problemem i bolączką Towarzystwa jest brak dofinansowania na przestrzeni ostatnich 4 lat działalności, pomimo uczestnictwa w konkursie i próbach uzyskania środków. Jedną z barier uczestnictwa w konkursach jest dla Towarzystwa potrzeba wkładu własnego w wysokości 15%. Przy wniosku o dofinansowanie w wys. 50 tys. zł, jest to wykonalne, jeśli jednak minimalna kwota wnioskowana wynosi 100 tys. zł, to dla Towarzystwa jest to bariera nie do pokonania, gdyż praca członków Towarzystwa opiera się w znacznej mierze na wolontariacie.

Przed serią pytań do ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego poruszono jeszcze temat dziedzictwa zmarłego w 2010 roku profesora Gerarda Labudy, oraz biblioteki rodziny Wielopolskich, czyli rodziny jego małżonki. Profesor posiadane zbiory, zgromadzone w Poznaniu ofiarował Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie. Ambicją środowiska regionalnego jest otwarcie i pokazanie tych zasobów (zbiorów od czasu średniowiecza). Wejherowie przy muzeum ma powstać obiekt, w którym te zbiory mogłyby być prezentowane. W lutym 2011 roku zbiory trafiły do Wejherowa i są przechowywane w wynajętych przez muzeum magazynach.

Odpowiadając na pytania zebranych minister Zdrojewski wyjaśnił, że w przypadku digitalizacji i cyfryzacji w ramach programów rządowych, program „Kultura +” skierowany dotyczy tylko kultury. Podawane wcześniej 4 adresy kompetencyjne są w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, w Narodowym Archiwum Cyfrowym, Narodowym Instytucie Dziedzictwa, Bibliotece Narodowej i Instytucie Audiowizualnym. Aspirowanie do tego programu dopiero się zaczyna. Podkreślił też, że na Ministerstwo nie może zgodzić się na wszystkie inicjatywy lokalne, gdyż nie powinno ono finansować takich inicjatyw. Wszystkie małe przedsięwzięcia o charakterze lokalnym, regionalnym, powinny być finansowane przez samorządy terytorialne określonego szczebla. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego powinno finansować te projekty, które mają charakter ponadregionalny. Inaczej jest jednak w przypadku zabytków. Małe zabytki w małych,

biednych samorządach nigdy nie uzyskają finansowania na lokalnym rynku, stąd odpowiedzialność Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w odniesieniu do dziedzictwa jest pełna. Minister potwierdził, że w programach operacyjnych dotyczących zabytków widoczny jest spadek. Jest jednak szansa na to, aby w roku 2012 sytuacja znacznie się poprawiła, że będzie działał specjalny fundusz ochrony zabytków, wyodrębniony ze środków funduszu promocji kultury. Minister Zdrojewski wyjaśnił, że w przypadku łączenia środków nie chodzi o łączenie środków z wniosków z różnych grup. Chodzi o to, by jedna instytucja składająca program składała jeden wniosek.

W części dyskusyjnej senator przewodniczący Zespołu wspomniał o wystawie poświęconej Pomorzu Zachodniemu („Pomorze Zachodnie – nasza tożsamość”), której duża część dotyczy tradycji kaszubskiej Pomorza Zachodniego, oraz zaproponował wzięcie pod rozwagę innych imprez promujących region, które mogłyby się odbyć w Warszawie pod patronatem Zespołu, jak choćby „Piwnicy kaszubskiej” – imprezy kulturalnej dla elit warszawskich.

Rok 2011 ogłoszony został w Zrzeszeniu Kaszubsko-Pomorskim rokiem Floriana Ceynowy. Do rozważenia jest propozycja zorganizowania wspólnej konferencji czy sympozjum, jak również zrealizowanie projektu wspólnie z Polskim Towarzystwem Genealogicznym, które w swojej działalności bardzo mocno angażuje się w obszar Kaszub. Warty zastanowienia jest podsumowanie pracy Zespołu na wyjazdowym posiedzeniu Zespołu w okresie letnim, np. w Wieżycy w Kaszubskim Uniwersytecie Ludowym. Pojawiła się również propozycja, by zorganizować w Parlamencie promocję ryby, by pokazać Kaszuby jako słynące z języka i ryb. Taka impreza mogłaby się odbyć we współpracy z Instytutem Rybactwa Morskiego .

Na zakończenie posiedzenia członkowie Zespołu zostali poinformowani że;

14 maja 2011 roku odbędzie się Dzień Kaszubski w Szczecinie. Minister Infrastruktury podjął decyzję, że cała nowo budowana droga od Szczecina do Gdańska będzie się nazywała Trasą Kaszubską.

26 czerwca 2011 roku w Pucku odbędzie się tradycyjny odpust ku czci apostołów św. Piotra i Pawła z udziałem Prezydenta Bronisława Komorowskiego.

23 lipca 2011 roku w Lęborku odbędzie się zjazd kaszubski.